

“Me paratë e jufkave”, historia e dibranes që ngriti një biznes edhe falë mbështetjes së Agritra-Vizion, Peshkopi

Kur e sheh ashtu të qeshur, as që mund të imagjinosh se ka rritur e vetme 3 fëmijë dhe ka kaluar aq shumë në jetë saqë, sërish duke qeshur të thotë: “Vetëm guri i mullirit s’më ka blu”.

Almira Voka është sot 49 vjeçe dhe shtëpia e saj dy katëshe e rrethuar nga pemët e kumbullës në fshatin Vakuf, pak kilometra larg Peshkopisë shumë shpejt do të jetë një bujtinë. Fëmijët i janë rritur e sot ajo ka krijuar klientelën e saj deri në Tiranë.

Por 15 vite më parë, kur bashkëshorti ndërroi jetë për shkak të një sëmundje të rëndë, Almira mbeti pa asnjë të ardhur e nuk kishte as me çfarë të ushqente fëmijët. E ve, pa arsim e as ndonjë zanat, shkoi të kërkonte ndihmë tek “Argitra-Vizion”, organizata e cila që punon fort për të fuqizuar gratë e zonës së Dibrës e në këto 20 vite të ekzistencës së saj ka punuar me mbi 8 mijë vajza e gra.

Ishte pikërisht stafi i kësaj organizate që sot është pjesë e AWEN (Rrjeti i Fuqizimit të Gruas) që e ndihmoi të gjente mënyrën për të mbijetuar duke përgatitur jufka, gatimin tradicional që e ka bërë Dibrën të famshme në gjithë trevat shqiptare e madje edhe ndërkombëtarisht.

“Kur më vdiq burri shkova takova Bukuriën, dhe i kërkova të më gjente punë se do ushqesha kalamajtë. E kshu, fillova tub o jufka”-thotë Almira.

Argitra Vizion e ndihmoi atë me materialet e para ndërsa Almira i përgatiste jufkat në shtëpi, ndonjëherë edhe duke marrë para borxh për të blerë miellin. Por duhej edhe t’i tregonte që të fitonte para, e këtu u përball me mentalitetin e mbyllur të dibranëve.

“Mentaliteti ishte shumë i keq. Më kishte vdek burri, e po dilja në treg me shit jufka, se gruaja që i ka vdek burri duhet me nejt në shpi.”

Fillimi ishte shumë i vështirë pasi njerëzit nuk ishin mësuar t’i shihnin gratë të shisnin në treg. Madje turpi i tyre arrinte deri aty, saqë Almira e gra të tjera si ajo, vendosnin çantën para fytyrës kur rrinin në treg për të shitur produktet që kishin përgatitur vetë.

“Kur dilja në treg në fillim veja çantën përpara fytyrës se më vinte turp që të mos shifnin se isha gru pa burrë. Në fillim njerëzit as e merrnin vesh çfarë ishin jufkat. Ne na vinte dhe turp se njerëzit flitshin “pse ka dalë kjo në treg” ose “ka ik anej knej” ndërsa unë shkosha me kërkim për etiketa e ambalazhime. Ma të vështirat kemi hek në fillim”.

Me paratë e jufkave por edhe produkteve të tjera që nisi të përgatiste vetë në mënyrë tradicionale si reçel, komposto apo sheqerpare, Almira e ndërtoi shtëpinë dalëngadalë.

“Me jufka e ndërtova edhe këtë shpi, por pas do kohësh m'u dogj komplet se kur ka vdek burri kam pas vetëm këtë dhomë. Mbasi u dogj e rindërtova prapë, me pak ndihmë edhe nga shteti. Ndërkohë unë kam ba edhe fli me saç, sheqerpare, komposto , reçel...nga të gjitha”

Por sot pas 15 vitesh gjërat kanë ndryshuar shumë edhe në Dibër, e bashkë me to edhe mentaliteti. Kjo falë edhe punës së bërë në këto vite duke i ndërgjegjësuar gratë për potencialin e jashtëzakonshëm të tyre, përmes trajnimeve dhe panairove që promovojnë traditën dibrane të gatimit.

“Ma di shpirti si i kam rrit ata fëmi. Zot fale Argitran që na ka ndihmu edhe na kanë zhvilluar pak nga trutë dhe nga mentaliteti, nëpërmjet trajnimeve që na kanë çu. Sot asht ma mirë, ma ndryshe. Jemi zhvillu goxha për Zotin”.

Mentaliteti ishte aq i vështirë dhe shumë paragjykues ndaj grave, saqë sot Almira ndjehet në faj për vajzën e saj të cilën nuk e lejoi të arsimohej por e fejoi që të vogël.

“Për gocën jam bo pishman se e kam fejuar 17 vjeç, pse? Sepse mentaliteti, e kisha frikë mos bonte ndonjë gabim. Jam pendu shumë. Ta kisha çu në shkollë e të kishte gjet vetë bashkëshortin e vet”.

Sot 2 fëmijët e mëdhenj, kanë krijuar familjet e tyre, vajza jeton në Itali ndërsa djali i madh në Tiranë. Ndërsa Almira jeton me djalin e vogël në shtëpinë që ndërtoi me djersë e mund dy herë gjatë jetës së saj. Ajo numëron dhjetra klientë, disa prej të cilëve madje edhe 150 km larg në kryeqytet, të cilët nuk bëjnë dot pa produktet e saj bio. Kjo falë pjesëmarrjes nëpër panairot e organizuara nga Argitra-Vizion, që e kanë bërë Almirën por edhe shumë gra të tjera dibrane të njohura për tregun e kryeqytetit.

“Kemi marrë pjesë nëpër panairot në Tiranë e i kam shit të gjitha. Biles, kam ba të tjera e i kam shit se kam djalin atje. Kam marrë nusen në telefon, mi ka bo, e të nesërmen i kam shit prap. Komposto, fli, jufka, sheqerpare me të gjitha. Kam klientë në Tiranë, ia dërgoj me furgona. Dalin vetë me i marrë. Kam edhe familje edhe lokale”.

Por pavarësisht kërkesave të shumta, kur e pyet nëse do të preferonte të jetonte në Tiranë ku mund të ketë edhe më shumë fitime, sërish duke qeshur përgjigjet:

“Ah, jo. Nuk asht tradicionale si këtu, s'janë bio si kur bohen këtu. Nuk më pëlqen Tirana hiç. Këtu ajri asht më i pastër edhe ushqimet janë ma të mira. Salca e kosit që shes unë nuk ka asgjë tjetër përveçse kos të kullum nga lopa e krypë. Asht komplet bio”.

Argitra-Vizion është një prej organizatave themeluese të AWEN (Rrjetit të Fuqizimit të Gruas) që punon në zonën e Dibrës. AWEN dhe Argitra-Vizion besojnë se fuqizimi ekonomik është një nga shtyllat më të rëndësishme për përmirësimin e cilësisë së jetës së grave dhe familjeve të tyre. Almira është një ndër shembujt e gjallë që kjo është qasja e duhur.